

Olvasóink írják

Két Newton-távcső

Szeretném bemutatni azt a két Newton-távcsövet, amelyet jelenleg használok. A bal oldali már 14 éve működik, 156/970-es Barlow 1,2x-ezével van ellátva. A jobb oldalon látható 165/1180-as optikája 13-évet várt becsomagolva, hogy tavaly végre csőbe szerelhessem. A fő- és segédtükrök az Urániában készültek, úgynevezett bevizsgált optikák, képalkotásukkal igen elégedett vagyok! Az utóbbi Varga János, az előbbi az őt követő Kiss Károly munkája. És hogy miért van két, hasonló paraméterű távcsővem? Mert az utóbbi bátyjaimak, Balogh Károlynak készítettek, aki jelenleg Debrecenben még nem rendelkezik megfelelő felállítási hellyel, így egyelőre ez is nálam van.

A helyi általános iskola, Gyugyeri Katalin tanárnő vezetésével, több mint két évtizede évről évre elhozza az érdeklődő tanulókat csillagászati bemutatóra. E bemutatások két távcsővel gördülőkecskék. Egy fiatal, nagyon aktív segítőtársra is találtam, Ajtai Csaba személyében (a képen baloldalt), aki az összejöveteleken az egyik távcsövet kezeli.

Balogh László, Biharmagybajom

CSILLAGÁSZATI EXPEDÍCIÓHOZ

keresünk érdeklődő amatőr csillagászokat a déli égbolt objektumainak műszeres megfigyelésére. Célpont: Dél-Afrika,

Drakensberge-hegység és/vagy Botswana.

Időpont: 2003 június/július.

Árak: Dél-Afrika, Drakensberge-hegység 10 nap/7 éj 220 000 Ft, Dél-Afrika+Botswana 14 nap/11 éj 320 000 Ft, amely tartalmazza a repülőjegyet, vizum, autóbérlést, benzint és a szállás költségeit.

Érdeklődni: Kereszty Zsolt (30) 520-7015

vagy Szabo Gabon (20) 338-8777 vagy kereszty.csillagaszat.hu/exped/afrika01.htm

ELADÓ OPTIKÁK

Meade 90/1250 MC tubus: 90/1250-es Makszutov-Cassegrain tubus fotóállvány-adapterrel, 8x21-es keresőtávcsővel 68 000 Ft

Meade ETX 70AT: 70/350-es refraktor GoTo mechanikán 95 000 Ft

Meade ETX 90 RA: 90/1250-es Makszutov-Cassegrain, asztali állvány, órágép, 26 mm Super Plusokulár 90 000 Ft

Thousand Oaks mély-ég szűrők 32 500 Ft

Sirius MinusViolet szűrő 29 990 Ft

Meade 2x/3x/2-3x Barlow 1/2/1/2/25 000 Ft

Szarka Levente; Tel: (20) 984-9302;

slva@freemail.hu; www.extra.hu/slv

OPTIKA BAZÁR

Zeiss 80/1200 A5-refraktor, 31,7/24,5 fókuszírozóval; **Zeiss binokulár** benzene, **Zeiss 50/540 tubus 31,7/24,5** kihúzáttal; **távcsőtükrök** moréni jegyzékönyvvel: 170/1050, 200/1400, 280/1500; 160/820 Aquarius Dobson; **segédtükrök, Plüssi-okulárok; 102/1200 refraktor 31,7/24,5** fókuszírozóval, 60/700 refraktor.

(Szinte) mindent átveszek, beszerzek.

Csere beszámítás, reszletfizetés.

Molnár Imre, 1116 Budapest, Lomaj u. 2.

Tel.: (1) 200-4935 este, 06-70 205-1653

Hirdetési díjak:

Hátó borító: 32 000 Ft, **belső borító:** 25 000 Ft, **belső oldalak:** 1/1 oldal 20 000 Ft, 1/2 oldal 10 000 Ft, 1/4 oldal 5000 Ft, 1/8 oldal 2500 Ft. (Az összegek az **álat nem tartalmazzák**.)

Ágasvári vig napok

A legtöbb amatőr csak a nyári Ágasvárat ismeri, a monszun vagy éppen aszály sújtotta táborokat, a nyári éjszakák látványosságait. Pedig van odafent élet tavasszal, ősszel, de még télen is. Sőt, akkor van csak igazán. A 12 órás téli éjszakák bőven adnak munkát a távesővel mesterkedőnek, már persze ha az ég boltinak ki méltóztatik derulni. Illik kellő udvariassággal fogalmazni, mert télidőben bizony minden derült pillanatot meg kell bicsúlni. Idén januárban például jöttek-mentek a különféle frontok, a hónap elején érkező „quadrantidás” hidegfront meleget hozott és nagyon jó átlátszóságot, azután voltak még haldfénytyes, ráadásul dermesztően hideg éjszakák is, de ezekről jobb nem beszélni.

A február eleji két derült éjjel Ágasváron ért, hiába no, van az úgy is, hogy az észlelőhétvégén észlelni is lehet. Január 31-én este még álmosan szállingózott a hó, de másnap hajnalra már csak felhőcátatok szárguldoztak a mélykék égi háttér előtt, és az egész nap bizakodó várakozással telt. Néha-néha aggasztóan megszaporodtak a felhők, de a reményt nem adtuk fel. Rózsika (alias Rózsá Ferenc), a jeles asztrófotós és távesőépítő most sem télenkedett: megépítette külön használatú hűbőszervatóriumát, melynek elsődleges szerepe az volt, hogy valamennyire megóvja távesővét a vadul lújó mátrai szelektől (l. a mellékelt képeket, melyeket Éder Iván készített). Hiába a jól megépített mechanika, ha a szél belekapaszkodik a vitorlaként viselkedő távesőtubusha, az bizony meglátszik a hosszú expozíciójú fotókon. Lehetetlenség ilyenkor fotózni! Nemi tagtársi segédlettel elkészült a nagy mű, de hiába várnánk cikket róla a távesőépítési rovatban, mivel – a kevés hó miatt – az alkotó csak a nyugati félkört fejezte be. Nem is szólva arról, hogy az építkezéshez használt anyag jelen sorok megjelenésekor, reméljük, már olvadt állapotban lesz.

Épül az ágasvári hűbőszervatórium

Február elseje. A naplementét a Török-látnyomtól nézem végig. Minden az Évkönyvnek megfelelően zajlik, leszámítva a ritka szép színjátékot és a biztató átlátszóságot. A Borzsöny, a Naszaly, a Duhogókó mintha karnyújtásnyira lenne, még azt is ki lehet venni, hogy a Nagy-

hideg-hegyen és Vác környékén havazik, „lóg a hófelhő lába”. Az esti szürkületben feltűnik az ISS, végigvonul az égen, majd lenyugszik valahol keleten, nem messze a Jupitertől. Most végtelenül magányosnak tűnik ez az ember alkotta lakott hold. Néhány órával ezelőtt érkezett a hír a Columbia tragédiájáról.

Hat óra tájban már világít az állatövi fény, a bagyadtan fénylő, elnyúlt háromszög a Pegasus alatt, a Piscesben a legfényesebb, és messze felnyúlik az ekliptika mentén, csúcsa majdnem a Fiastyúkot éri. A NEAT-üstökös csodálatos látványt nyújt Éder Iván gyönyörű 30 cm-es Dobsonjával! A zöldes-kékes fejből messze kinyúlik a csóva, még a látómező is túl! 10x50-es binokulárral annyira fényesnek tűnik, hogy eszembe jut: látom-e szabad szemmel. Rövid próbálkozás után „jelentkezik”, 5^m-s, még éppen észrevehető kődös csillagként. Már ekkor –10 fokot mutat a hőmérő, ami még nálam lenne baj, de a kemény hideghez időnként olyan kellemetlen szellőkések járulnak, hogy megáll bennem az ütő, már néhány percnyi távcsövezés után a kellemesen duruzsoló kályha jelenik meg lelki látómezőmben. És a hőmérséklet egyre alább száll.

Amennyire a hideg engedte, végigszeltem változócsillag-repertoáromat, ami nem volt könnyű feladat. A metsző szélről azonnal könnyezni kezdett szemem, így nem mindig tudtam kihasználni a kiváló határmagnitúdót (valahol 6^m,8 táján lehet). Gyakran észlelt binokulár-változím mellett volt alkalmam egzotikusabb csillagokat is meglátogatni a 30-as Dobsonnal – hála Ivánnak, aki 15 cm-es Makszutov-Newtonjával volt elfoglalva „asztrófotós szempontból”. (A gyönyörű Dobson a hátsó borítón láthatjuk.) A HL CMA-t, a Sirius melletti torpe novát maximumban találam, 11^m,8-nál. A 9 mm-es Nagler okulár a maga 82^m-os látómezőjével bizony mehehezítette dolgomat, mivel igen nehéz volt a vakító Sirius „távol tartása”. Bizony, egy kisebb látómezőjű ortho oku-

lárrel jobban jártam volna. A HL CMA után a 14^m,3-s U Gem kimondottan könnyű célpont volt, akárcsak a Hubble-féle változó ködben ülő R Mon vagy egy másik monocerosbeli érdekesség, a V651 Mon, az NGC 2346 jelű planetáris köd mostandában kevésbé változó központi csillaga. Ha már arra jártam, meglátogattam az M46-ot és a peremén ülő az NGC 2438 planetáris ködöt. Ez a furcsa pár az egyik legkülönösebb mély-ég objektum, amit valaha is láttam. És hát az Orion-köd! A Trapéz körüli beöblösödés lényegre olyan, mint egy bamba harsa szája. Egyszerre lenyűgöző és felkavaró látvány a csillaggyár vidéke: mindenféle fényesebb és halványabb ködfoszlányok – bolond ember lenne, aki e kavalkád lerajzolásába fogna. Főleg ezen az égen, ezzel a távcsövel!

Hajnal felé „magasra hág” a Centaurus – igen, nem tévedés, a nevezetes csillagkép legészakibb csücske a mi szélességünkről is látható, mélyen a Spica alatt kel keresni. Az 1 Cen közelében észlelhető a T Centauri, az egész égbolt egyik leglátványosabban változó SRA csillaga (hazánkól 5–6 hónapig is lehet észlelni). 10x50-es binokulárommal nézve innen csak két látómezőnyire (15°) délre rejtőznie az ω Centauri, ez a csodálatos gumbhalmaz... Ki is próbálom, hol kellenne lennie – mélyen a horizont alatt, amit abban az irányban a Tót-hegyes 811 m-es csúcsa képvisel. Pedig de szép is lenne ez a teleholdnyi égrészt betöltő csillagváros, mondjuk a Kanári-szigetéről...

A jéghideg mátrai éjszaka egykettőre kijózanít, véget vet a délszaki ábrándozásoknak. A kályha kitartóan duruzsol a szobában, egy (változó)csillagfényes éjszaka kellemes emlékeivel térek nyugovóra. A reggel még inkább visszazökkent a mérsékelt égövi télbe: az ágasvári fürdőben nincs víz. A vízcspot gyertyával kellett kiolvasztani. Igazán tavaszodhatna már!

MIZSER ATTILA